

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 68/09-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. J., D., zastúpeného advokátom JUDr. T. G., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Rob/717/2005 a Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Rob/15/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť J. J. o d m i e t a pre neprípustnosť.
2. J. J. náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. januára 2009 doručená sťažnosť J. J. (ďalej len „sťažovateľ“) doplnená podaním z 20. apríla 2009 doručeným mu 24. apríla 2009 ustanoveným advokátom JUDr. T. G., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa

čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Rob/717/2005 a Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Rob/15/2008.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 15. septembra 2005 na Krajskom súde v Banskej Bystrici ako vecne a miestne nepríslušnom súde návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorý vec postúpil 19. septembra 2005 Okresnému súdu Trenčín. Spis bol doručený tomuto súdu 31. októbra 2005, ktorý 18. apríla 2006 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľ následne požiadal o oslobodenie od platenia súdneho poplatku a okresný súd ho 22. augusta 2006 vyzval na predloženie potvrdenia o jeho osobných, majetkových a zárobkových pomeroch. Sťažovateľ mu doklady doručil 21. septembra 2006, ale okresný súd od tejto doby nekonal.

Od 1. januára 2008 bola vec postúpená v zmysle ustanovení zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) k prechodu výkonu súdnictva na Okresný súd Nové Mesto nad Váhom, ktorý do podania sťažnosti ústavnému súdu nekonal.

Právny zástupca sťažovateľa sa po nahliadnutí do spisu ústavného súdu a odpovedi predsedníčky Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 2. apríla 2009 domnieva, že sťažnosť je opodstatnená a dôvodná aj preto, že predsedníčka v odpovedi konštatovala, že od podania návrhu došlo k priet'ahom v konaní obidvomi všeobecnými súdmi.

Podľa názoru sťažovateľa došlo postupom oboch všeobecných súdov v označených konaniach k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto navrhol, aby ústavný súd nálezom takýto záver deklaroval, a tiež žiadal, aby ústavný súd prikázal Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom konať v jeho právnej veci bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľ sa domáhal aj priznania finančného zadost'učinenia v sume 132 775,67 €, ako aj náhrady trov konania v sume 289, 74 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že Okresný súd Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Rob/717/2005 a Okresný súd Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Rob/15/2008 porušili jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Okrem toho, že uvádza, v ktorých obdobiach boli tieto všeobecné súdy nečinné, nikde však ani v doplnení sťažnosti ustanoveným právnym zástupcom nespomína, či proti nečinnosti obidvoch konajúcich súdov podal sťažnosť na zbytočné prietahy v obidvoch namietaných konaniach. Opiera sa len o stanovisko predsedníčky Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, ktorá ústavnému súdu doručila k sťažnosti vyjadrenie, ale ústavnému súdu takýto dôkaz nepredložil.

1. Z opísaného skutkového stavu a spisu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom ústavný súd síce zistil, že je čiastočne pravdou, že pred Okresným súdom Trenčín a takisto v konaní pred Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom došlo k ojedinelej nečinnosti v trvaní niekoľkých mesiacov, ako to tvrdí sťažovateľ, ale tu je potrebné uviesť, že predovšetkým sťažovateľ mal pred podaním sťažnosti v predmetných konaniach v záujme aktívnej ochrany svojich práv povinnosť postupovať naznačeným spôsobom. Sťažovateľ však takto nepostupoval, bol úplne nečinný a až v januári 2009, t. j. po viac ako dvoch rokoch a štyroch mesiacoch od zaslania potrebných dokladov k jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov (september 2006) podal sťažnosť, v ktorej namietal porušenie svojich označených práv postupom všeobecných súdov priamo ústavnému súdu.

V prípade namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru považuje ústavný súd za takýto prostriedok s účinnosťou od 1. apríla 2005 sťažnosť adresovanú predsedovi príslušného súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy

v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd preto o s'ťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak s'ťažovateľ preukáže, že využil označený právny prostriedok, ktorý má k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že s'ťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie s'ťažnosti na priet'ahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania s'ťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje s'ťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním s'ťažnosti zistí, že s'ťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

Špecifickosť s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý

nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, vyžaduje, aby sťažovateľ nielen konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia, ale logicky zahŕňa tiež povinnosť, aby vyčerpal aj všetky iné bežne dostupné možnosti, ktoré sa mu v okolnostiach daného prípadu na dosiahnutie nápravy porušenia alebo ohrozenia jeho práv alebo slobôd zásahom orgánu verejnej moci ponúkajú. To znamená, že sťažovateľ musí vyvinúť aspoň minimálnu aktivitu, ktorej výsledkom môže byť odstránenie nepriaznivého stavu, v ktorom vidí porušenie svojich práv, a až v prípade, že by ani takýto postup nevedol k pozitívnemu obratu v danej veci, môže podať sťažnosť ústavnému súdu.

Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv alebo slobôd.

Postup sťažovateľa v okolnostiach daného prípadu preto nemožno podľa ústavného súdu považovať za splnenie požiadavky vyčerpania prostriedkov v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Keďže ani z obsahu sťažnosti, ani z jej príloh nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť ako neprípustnú.

Navyše ústavný súd poznamenáva, že prieskumy na Okresnom súde Trenčín a Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom spôsobil aj sám sťažovateľ tým, že s podaním návrhu nezaplatil súdny poplatok, resp. nepožiadal o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, a jeho návrh, konkrétne petit návrhu, má nedostatky a je v zjavnom rozpore s právnymi predpismi. Tento rozpor sa podľa vyjadrenia všeobecného súdu týka

uplatnených úrokov z omeškania vo výške 15 % mesačne (180 % ročne), čo odporuje ustanoveniam § 265, § 369 a § 502 Obchodného zákonníka účinného ešte v období, za ktoré si túto sankciu uplatňuje. Nebolo preto možné v skrátenej konaní vydať platobný rozkaz, ale postupovať vydaním procesných rozhodnutí. Sťažovateľ sa teda nemalou mierou podieľal na predĺžení tohto konania.

V súčasnom období posledný konajúci súd v právnej veci sťažovateľa po svojom zriadení (už od 1. januára 2008) začal konať (27. marca 2009 priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a 29. marca 2009 vydal uznesenie, ktorým vyzval navrhovateľa podľa § 172 ods. 7 OSP, aby oznámil súdu, či súhlasí s vydaním platobného rozkazu len v tej časti, ktorá nie je v rozpore s právnymi predpismi).

To ale neznamena, že ústavný súd sa už v budúcnosti nebude môcť zaoberať prípadným porušením označených práv sťažovateľa v uvedenej veci, ak Okresný súd Nové Mesto nad Váhom nebude ďalej konať o podanom návrhu a sťažovateľ zároveň splní všetky zákonné predpoklady a náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

2. Z priebehu konania ďalej vyplýva, že ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 68/09-13 z 10. marca 2009 ustanovil sťažovateľovi na jeho návrh za právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom advokáta JUDr. T. G., ktorý s ustanovením za právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom súhlasil. Ustanovený právny zástupca sťažovateľa vyčíslil trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 289,74 €, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia a doplnenie sťažnosti.

Ústavný súd prerokoval žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa o priznanie trov konania na neverejnom zasadnutí a dospel k záveru, že je neopodstatnená. Trovy konania vzniknuté účastníkovi konania v konaní pred ústavným súdom upravuje osobitne ustanovenie § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého platí zásada, že účastník uhradza trovy konania zo svojho. V § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ustanovená výnimka z tejto zásady, podľa ktorej ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi jeho trovy.

Z aplikácie ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku alebo Trestného poriadku.

V ustanoveniach § 142 až § 151 OSP sú vyjadrené základné princípy postupu súdov v rozhodovaní o náhrade trov konania, a to princíp úspešnosti v konaní a princíp náhrady účelne vynaložených trov konania, ako aj to, že ak sú tu iné dôvody, nemusí súd trovy konania priznať vôbec. Tieto princípy primerane platia aj v prípade konania pred ústavným súdom.

Ústavný súd posúdil žiadosť právneho zástupcu a zistil, že podanie doplnil neúčelne a nepredložil k sťažnosti také dôkazy, ktoré by viedli ústavný súd k inému rozhodnutiu, teda k prijatiu sťažnosti na ďalšie konanie. Sťažovateľ nebol v konaní pred ústavným súdom úspešný.

Vychádzajúc z citovaných ustanovení zákona o ústavnom súde a Občianskeho súdneho poriadku, ako aj uvedeného skutkového stavu veci ústavný súd nepovažoval za odôvodnené a účelné priznať sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v tomto konaní, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia (obdobne napr. m. m. II. ÚS 151/06 - rozhodnutie o nepriznaní trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2009